

Valmistautuminen Kööpenhaminan ilmastokokoukseen ja sen jälkeiseen aikaan

Ilmastomuutos on kiistatta yksi ihmiskunnan kiireellisimmistä ja vaikeimmista haasteista. Sen vaikutukset ovat jo nähtävissä ja niiden odotetaan vain pahenevan ajan mittaan. Ilman maailmanlaajuisista yhteistoimintaa ilmastomuutos vaikuttaa elämän laatuun kaikissa maissa, saattaa vahingoittaa herkkiä ekosysteemejä ja uhata turvallisuutta aiheuttamalla konflikteja esimerkiksi luonnonvarojen ehtymisen takia. Sekä ympäristön, talouden että muun yhteiskunnallisen kehityksen kannalta on mitä tärkeintä ryhtyä välittömästi toimiin.

Ilmastomuutos on tullut ihmisten tietoisuuteen ennennäkemättömällä tavalla. Vuonna 2007 julkistettu kansainvälisen ilmastopaneelin 4. arviointiraportti oli tässä suhteessa käänteen tekävä. Sen mukaan maailman keskilämpötilan nousun pysäyttäminen kahteen asteeseen antaa meille 50%:n mahdollisuuden välttyä kaikkein haitallisimmilta, peruuttamattomilta muutoksilta. Mikäli joudutaan suurempaan lämpötilan nousuun, seuraukset voivat olla kriittiset maailmataloudelle. Esimerkiksi keskilämpötilan neljän asteen nousu voisi aiheuttaa vaikeita ongelmia ruoan tuotannossa.

Samana vuonna Balin ilmastokokouksessa käynnistettiin neuvottelut, jotka on nyt tarkoitus saattaa päätökseen Kööpenhaminassa 15. osapuolikokouksessa. Balin toimintaohjelmassa määritellään neuvottelujen tavoitteet koskien päästöjen vähennys-tavoitteita teollisuusmaille, kehitysmaiden kansallisia toimia päästöjensä hillitsemiseksi, rahoitusta sopeutumiseen ja teknologian siirtoa. Lisäksi sovitaan yhteisestä näkemyksestä pitkän aikavälin yhteistyölle, mukaan lukien pitkän aikavälin maailmanlaajuisesta päästöjen vähennystavoitteesta Samanaikaisesti on jatkettu neuvotteluja Kioton pöytäkirjan mukaisesti teollisuusmaiden vähennysvelvoitteista toiselle velvoitekaudelle, joka alkaa 2013.

Ilmastoneuvotteluissa on edetty kohtuullisen hyvin ottaen huomioon, että Yhdysvallat sitoutui neuvotteluihin vasta tämän vuoden alusta. Lähes kahdensadan maan neuvottelu-prosessi on käytännössä raskassoutuinen ja hidas. Vauhtia neuvotteluihin on haettu muista prosesseista, esimerkiksi suurten talouksien foorumista ja ylimääräisistä kokouksista mm. YK:n pääsihteerin syyskuussa järjestämästä huippukokouksesta. Poliittista ohjausta tullaan tarvitsemaan vielä ennen Kööpenhaminaa ja tähän tarjoutuu tilaisuus ainakin viikon päästä pidettävässä PreCOP-kokouksessa. Itse COP-15 tulee olemaan tiivistä neuvottelua viimeisille metreille asti. Vielä tässä vaiheessa kaikki ydinkysymykset ovat avoinna.

Yksimielisyyttäkin löytyy, myös suuret kehitysmaat alkavat hyväksyä sen, että kasvihuonekaasujen päästöjä täytyy vähentää 50% vuoteen 2050 mennessä verrattuna vuoden 1990 päästöihin. Teollisuusmaiden puolestaan on vähennettävä päästöjään 80%. Näistä luvuista eli siitä mihin päästötasoon on pyrittävä, ollaan pitkälti yhtä mieltä. Erimielisyys alkaa siitä, miten vähennystarve jakautuu maaryhmien kesken. Keskipitkällä aikavälillä vuoteen 2020 mennessä teollisuusmaiden tulee vähentää päästöjään 25-40% ja kehitysmaiden leikata päästöjään niiden nykyiseltä kasvu-uralta 15-30%. Teollisuusmaiden

tähän mennessä ilmoittamat luvut eivät vielä ole riittäviä ja näin ollen myöskään kehitysmaat eivät ole halunneet ilmaista omia sitoumuksiaan.

Yhtä mieltä ollaan myös siitä, että kehitysmaat, erityisesti köyhimpiä ja haavoittuvia maita, pitää auttaa selviytymään ilmastonmuutokseen sopeutumisesta. Näille maille pyritään kohdentamaan paitsi rahoitusta sopeutumisen edellyttämiin toimiin myös tiedollista tukea kasvattamaan valmiuksia vastata ilmastonmuutokseen.

Rahoitusta tarvitaan myös kehitysmaiden ilmastonmuutoksen hillintään. Sekä sopeutumiseen että hillintään tarvittavan rahoituksen kokoluokka nousee vuoteen 2020 mennessä n. 100 miljardiin euroon vuositasolla. Osa tästä rahoituksesta tulee yksityisinä investointeina, osa hiilimarkkinoilta ja osa teollisuusmaiden budjeteista. Rahoituksen kokoluokasta ei olla erimielisiä, mutta taakan jakautumista maiden kesken ei ole vielä saatu sovituksi. Kehitysmaat pitävät markkinoita epäluotettavina ja haluavat kaiken olevan julkista rahaa.

Tärkeää on myös pystyä sopimaan siitä miten rahoitusta kehitysmailla kanavoidaan ja miten sitä seurataan. EU on ehdottanut tähän ratkaisuksi kehitysmaiden kansallisia päästövähennysstrategioita, joissa kehitysmaat voisivat esittää mihin toimiin tarvitsevat kansainvälistä rahoitusta. Tätä varten tarvitaan myös institutionaalisia ratkaisuja sekä selkeä seuranta- ja raportointijärjestelmä.

Kehitysmaiden suuri huoli liittyy siihen, että ilmastonmuutokseen tarvittava rahoitus on pois muusta kehitysrahoituksesta eli vuosituhannen tavoitteiden saavuttaminen vaarantuu. Näin ollen he haluaisivat varmuuden siitä, että ilmastonmuutoksen hallintaan tuleva rahoitus on varmasti "uutta rahaa". Tärkeää kehitysmailla olisi myös se, että rahoitusta olisi saatavilla ilman monimutkaisia ja kauan kestäviä menettelyjä ja että heillä olisi myös päätäntävaltaa rahoituspäätöksissä.

Kaiken kaikkiaan uudessa sopimusjärjestelyssä on kysymys aikamoisista muutoksista ja vienee oman aikansa ennen kuin kaikista yksityiskohdista pystytään sopimaan. Tämän vuoksi olisikin varsin tärkeää, että kaikista isoista kysymyksistä saataisiin selkeät päätökset aikaan Kööpenhaminassa ja yksityiskohtien hiomista voitaisiin jatkaa vielä ensi vuonna.

Edessämme on siis useamman vuosikymmenen kestävä talkoot, jotka toivottavasti käynnistyvät heti Kööpenhaminan jälkeen. Tarvitsemme kaikkien maiden yhteisen sopimuksen, jonka kantavana voimana tulee olla uudenlainen kumppanuus ja yhteistyö maiden välillä.